

БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН,
СПОРТЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ӨДӨР ТУТМЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ 450 ҮГСИЙН ЗУРГАН ЦОМОГ

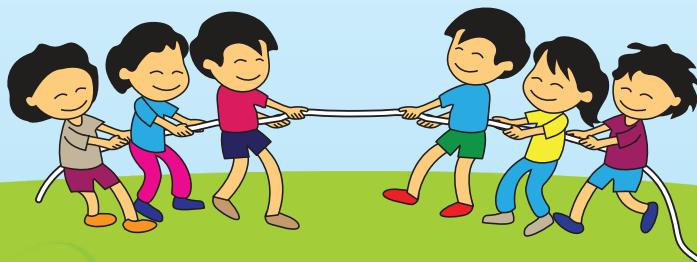
*“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд
үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын
үйлчилгээг сайжруулах төсөл”*

ӨДӨР ТУТМЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ
450 ҮГСИЙН

ЗУРГАН ЦОМОГ

БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН,
СПОРТЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

*“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд
үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын
үйлчилгээг сайжруулах төсөл”*

**ӨДӨР ТУТМЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ
450 ҮГСИЙН**

ЗУРГАН ЦОМОГ

Улаанбаатар хот
2019 он

ННА* 74.3
ДАА* 371.9
Ө-717

БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН,
СПОРТЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ӨДӨР ТУТМЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ 450 ҮГСИЙН ЗУРГИЙН ЦОМОГ

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд,
боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ХАМТРАН АЖИЛЛАСАН БАГШ НАР

БСШУСЯ-ны Боловсролын хүрээлэнгийн тусгай хэрэгцээт боловсролын хөтөлбөрийн
судалгаа хариуцсан эрдэм шинжилгээний ажилтан Ц.ЦЭВЭГМИД

Ерөнхий боловсролын 25-р тусгай сургуулийн согог зүйч багш Ч.АЛТАНЦЭЦЭГ

Ерөнхий боловсролын 25-р тусгай сургуулийн сургалтын менежер Б.ЭНХЦЭЦЭГ

Ерөнхий боловсролын 55-р тусгай сургуулийн монгол хэлний багш Г.ЭНХСАЙХАН

Ерөнхий боловсролын 63-р тусгай сургуулийн сургалтын менежер О.МӨНХЦЭЦЭГ

ISBN: 978-9919-9519-6-2

Хэвлэлийн хуудас: 4.4 х.х.

“СЭЛЭНГЭПРЕСС” ХХК-д эхийг бэлтгэж хэвлэв.

АГУУЛГА

1

Эхлэл
Зурган цомгийн хэрэглээ

4-11

ЗУРГИЙН ӨДВҮҮД

ХҮНИЙ БИЕ
ЭРХТЭН,
МЭРГЭЖИЛ

2

1. Гэр бүл, бие, эрхтэн
2. Ажил, мэргэжил
3. Амьтан, ургамал

13-22

СЭТГЭЛ ХӨДЛӨЛ,
ҮЙЛ ХӨДЛӨЛ

3

4. Сэтгэл хөдлөл
5. Юмсын шинж чанар
6. Үйл үг

22-31

ХҮНС, ТАВИЛГА,
ХУВЦАС
ХЭРЭГЛЭЛ

4

7. Унд хоол, хүнсний материал, хоол амтлагч
8. Тавилга, цахилгаан бараа
9. Хувцас, хэрэглэл
10. Спортын хэрэглэл, хөгжмийн зэмсэг

31-44

ӨДӨР ТУТМЫН
ХЭРЭГЛЭЭ, ЗАМ
ТЭЭВЭР

5

11. Гал тогтооны хэрэгсэл
12. Хувийн ариун цэврийн болон цэвэрлэгээний багаж хэрэгсэл
13. Тээврийн хэрэгсэл, замын хөдөлгөөн
14. Үйлчилгээний газар

44-54

БАЙГАЛЬ
ДЭЛХИЙ,
СУРГУУЛЬ,
ЭРҮҮЛ МЭНД

6

15. Байгаль дэлхий, улирал, цаг хугацаа
16. Тоглоом, наадгай
17. Сургуулийн орчин
18. Хичээл, судлагдахууны нэр
19. Сургуулийн үйл ажиллагаа
20. Эрүүл мэндийн үзлэг
21. Харилцааны хэрэгсэл

54-68

ЭХЛЭЛ

Монгол багш нар хөгжлийн бэрхшээлтэй, сурлагын хоцрогдолтой, боловсролын дэмжлэг шаардлагатай хүүхдүүдтэй хичээл зүтгэл гарган ажиллаж буй олон жишээ байдаг. Хэнд ямар арга зүйг сонгон ажиллахаасаа хамаарч хүүхдэд тохируулан хэрэглэгдэхүүнээ өөрчилж, интернетээс байнга хайлт хийж, хэрэгцээт мэдээлэл, зураг, таних тэмдэг татан авч ашиглаж байгаа багш нар ч олон байна. Төслийн баг тэдгээр багш нарын хүсэлтийн дагуу монголын соёл, уламжлалд нийцсэн энгийн ойлгомжтой зурган таних тэмдгийн цомог боловсруулан гаргалаа.

Зурган таних тэмдэг, фото ашиглан, хичээлийн хэрэглэгдэхүүн бэлдсэнээр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн нүдээр хүртэж мэдрэх боломж нэмэгдэж, хичээл ойлгомжтой болно. Хэлний бэрхшээлтэй хүүхэд зурган карт хэрэглэснээр илүү олон хүнтэй харилцаа үүсгэх боломж нээгдэнэ.

Зургийн агуулга хэрэглээнээс хамаарч зургаан бүлэг 21 сэдэвт хуваан CD-ROM-д хадгалж хавсаргав. Мөн файл хэлбэрээр “Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институт”-ийн онлайн сургалтын талбар, багшийн хөгжил портал сайтад байршуулсан тул татаж авч ашиглаарай.

URL хаяг: www.esurgalt.itpd.mn
www.teacher.sur.mn

Цомгийн эхэнд зурган таних тэмдгийн хэрэглээ, зурган карт хийх аргуудыг танилцуулсан тул цэцэрлэг, сургуулийн олон багш нар сонирхож, зааврын дагуу хэрэглэгдэхүүнээ хийж хичээл, сургалтдаа ашиглахыг хүсч байна.

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ЗУРГАН ЦОМГИЙН ХЭРЭГЛЭЭ

Тус цомгийн зохиогчийн эрхийг JICA “Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл” эзэмших бөгөөд дор дурдсан үйлдлүүдийг хориглох ба зохиогчийн эрх хуулиар хамгаалагдсан болно.

Хориглох зүйл

Агуулга	Тайлбар
Нийгмийн хэв журам, ёс суртахууны эсрэг ашиглах	<ul style="list-style-type: none">• Хууль зөрчсөн, бусдыг гомдоосон үйлдэл• Насанд хүрэгчдийн сайт дээр ашиглах
Худалдааны зорилгоор	<ul style="list-style-type: none">• Цомгийн зураг ашиглан ном хэвлэл хэвлэж худалдан борлуулах• Цомгийн зураг ашиглан CD-R хэвлэж борлуулах• Цомгийн зураг ашигласан эд зүйл (аяга, подволк, календарь, зурагт хуудас зэрэг) зарж борлуулах
Бусад	<ul style="list-style-type: none">• ААН-ийн эмблем, лого зэрэгт авч ашиглах• ААН-ийн зар сурталчилгааны таних тэмдэг болгон ашиглах• Бусад, зохиогчийн эрхэд халдсанд тооцогдох бүхий л үйлдэл

Цомгийн зураг ашигласан тохиолдолд гарах үр дагавар, хохирлыг төсөл хариуцахгүй. Хувь хүний хариуцлагаа ухамсарлан ашиглах, хэрэглэхийг хүсье.

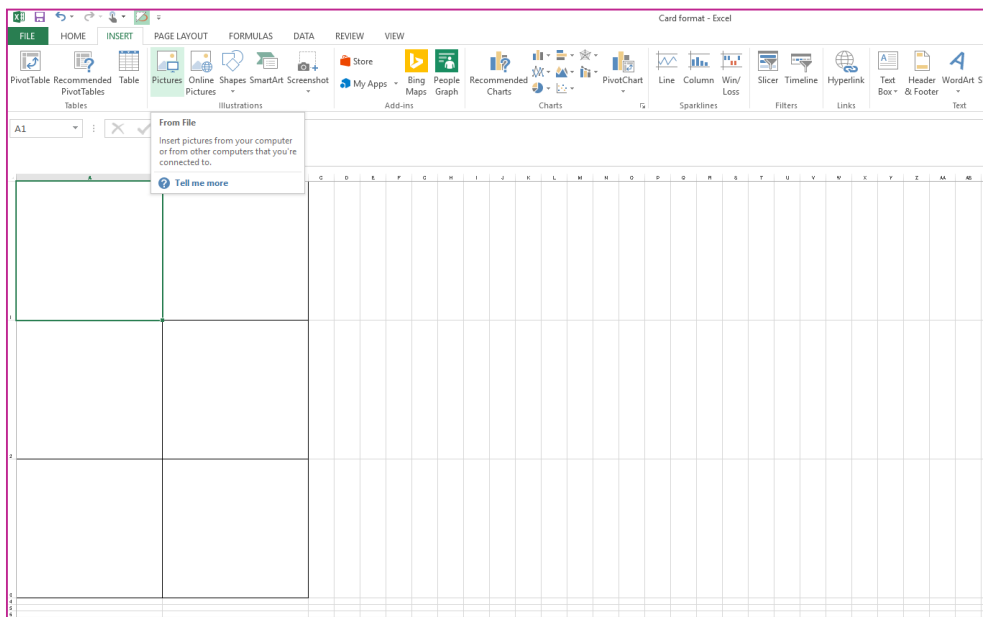
1: Зурган карт хийх

1

Хүснэгтэн файлыг нээж нүдээ сонгоно.
*CD-ROM-д, зурган карт хийхэд тохиромжтой хэмжээгээр загвар оруулсан. Хэмжээг хүссэнээрээ өөрчлөх боломжтой тул хэрэгцээндээ нийцүүлэн өөрчилж ашиглаарай.

2

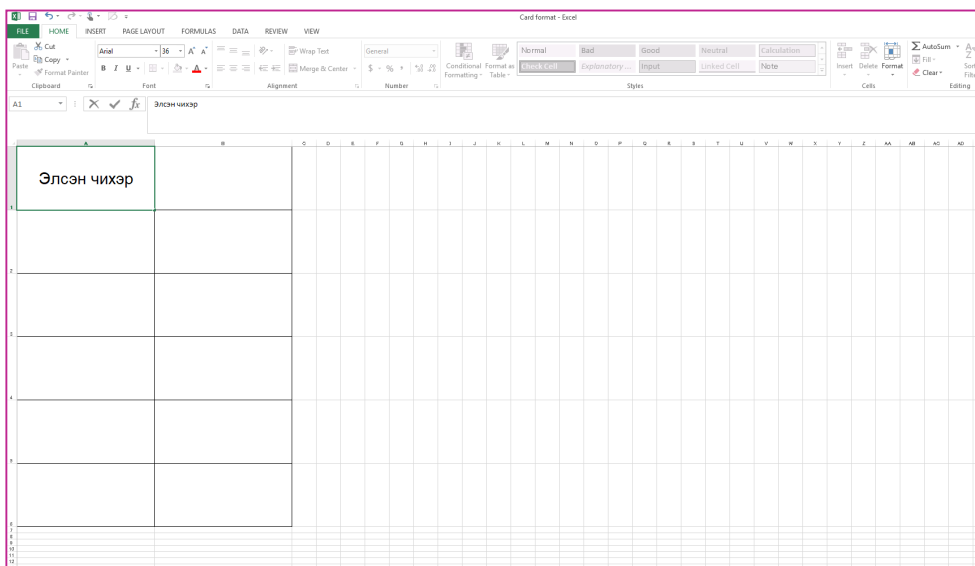
“Insert” цэснээс “Pictures”-г сонгон, оруулах зураг хадгалсан файлаа сонгоно. Хүссэн зургаа сонгоод хуулж тавина.

3

Мөн үгэн карт хийж болно.

*Хүснэгтийн загварт цагаан толгойн үсгүүдийг оруулж өгсөн тул уншиж чадахгүй, үсгээ танихгүй байгаа хүүхдэд хэрчмэл үгэн карт бүтээж өдөр тутамд ашиглаж болно. Зураг, бичиг үсэг нийлж, харааны ой тогтоолтыг ашиглан суралцах боломж нээгдэх тул хамтад нь хийх нь нэн сайн.

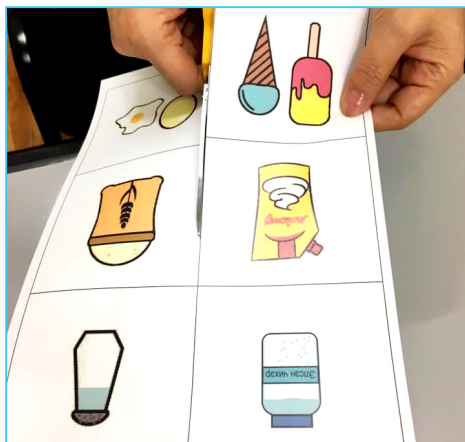

4

Хэвлэнэ. Өнгөт хэвлэлээр хэвлэхэд илүү ойлгомжтой болно.

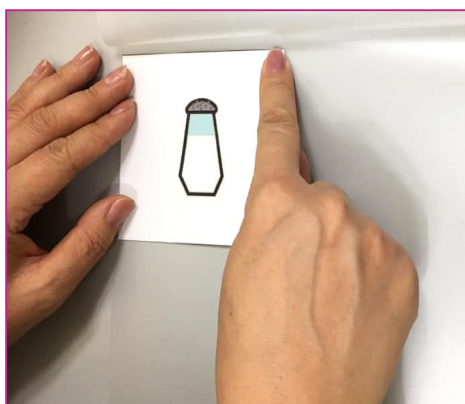
5

Хайчаар хайчилна.
Энэ хэвээр нь
А4 хэмжээтэй
ламинаторын
цаасанд нааж болно.
Эсвэл тус тусад нь
хайчилсны дараа
ламинаторт хийх нь
хялбар хуулахгүй
сайн талтай.

6

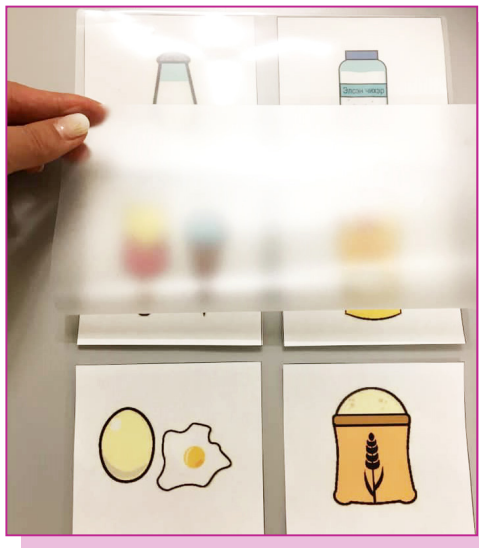
А4-ийн хэмжээтэй ламинаторын зориулалтын цаасанд
хөдөлгөөнгүй тааруулна.

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

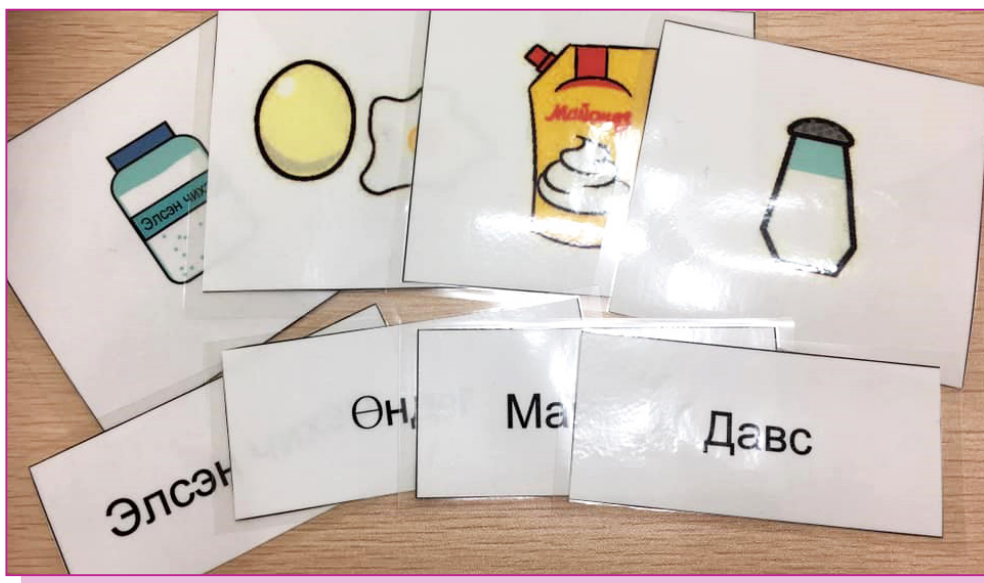
7

Ламинаторын цаасанд сонгосон зургуудаа наана.

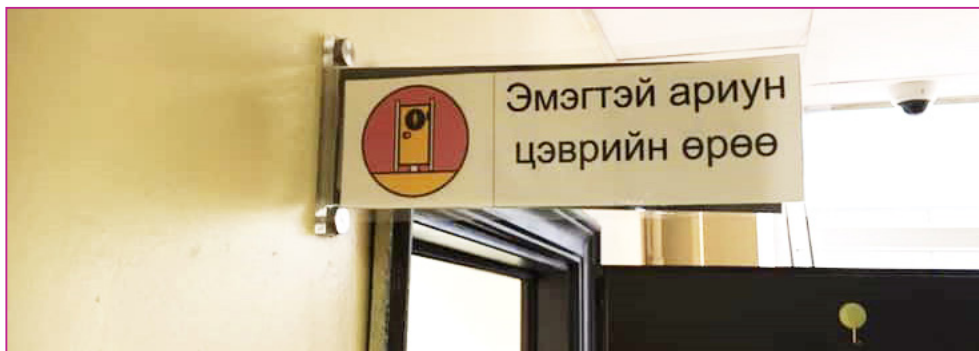
8

Тойруулаад хайчлах сул зай үлдээж, наахад бэлдэнэ.

2: Анги, танхимын хаяг хийх

Сургууль дээр та бүхэн хэддүгээр анги, юуны кабинет болохыг заасан хаяг хадах шаардлага гардаг гэж бодож байна. Энэ хаяг маань таних тэмдэгтэй бол бүр сайн, хүүхэд бүхэнд ойлгомжтой байна.

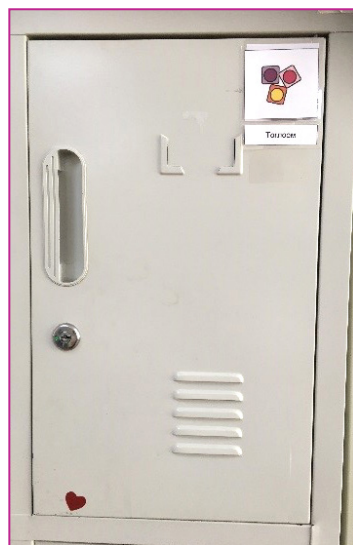
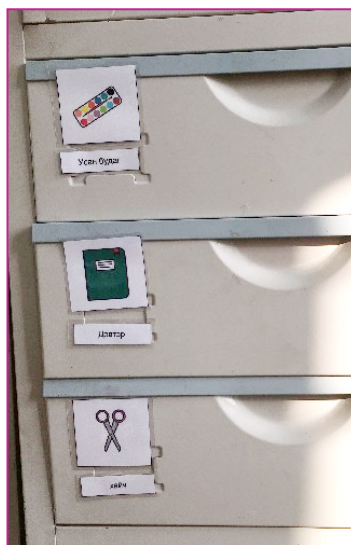

3: Хичээлийн хуваарь хийх

Хичээлийн хуваарь хийхдээ зөвхөн бичмэлээр биш, таних тэмдэг хийвэл илүү ойлгомжтой болно.

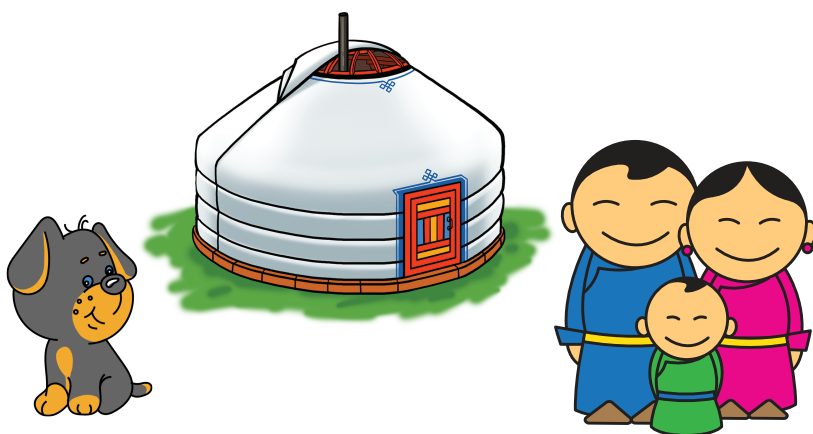
4: Эд зүйлийн байршил заасан карт хийх

Хийх арга нь зурган картын адил. Арай жижгэвтэр карт хийгээд, жишээ нь шүүгээ тус бүрт юу байгааг илэрхийлсэн карт наалаа гэж бодъё. Энд ч бас зөвхөн зураг биш, үгэн картын хамт хийснээр уншиж чадахгүй хүүхэд ч ойлгох болно.

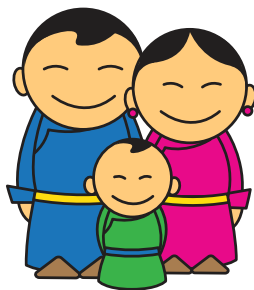

Мөн өдрийн дэглэм, хуанли зэрэгт ашиглах боломж байна. Та бүхэн туршилт хийн олон янзаар ашиглаарай.

ЗУРГАН ЦОМОГ 450

2-1
ГЭР БҮЛ

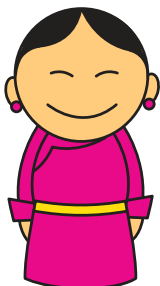

ГЭР БҮЛ

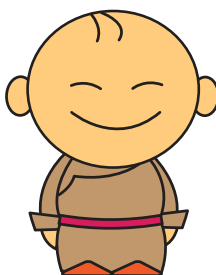

ААВ

2

ЭЭЖ

ЭРЭГТЭЙ ХҮҮХЭД

ЭМЭГТЭЙ ХҮҮХЭД

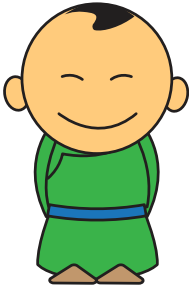
НЯЛХ ХҮҮХЭД

ӨВӨӨ

ЭМЭЭ

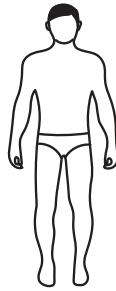
БИ

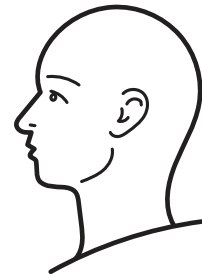
АХ

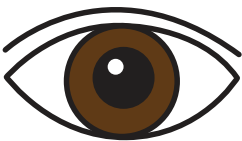
ЭГЧ

БИЕ /БҮТЭН БИЕ/

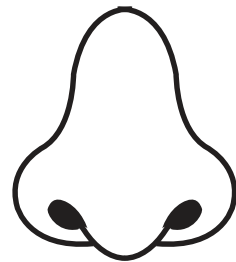
ТОЛГОЙ

НҮД

ЧИХ

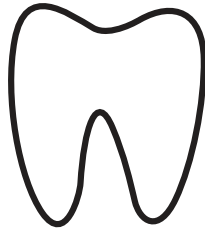

ХАМАР

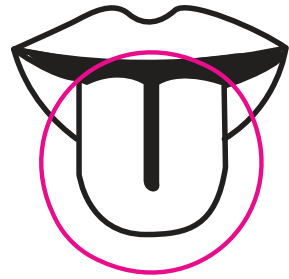
“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

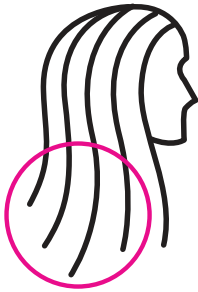
АМ

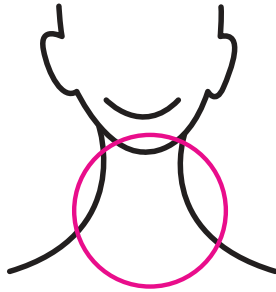
ШҮД

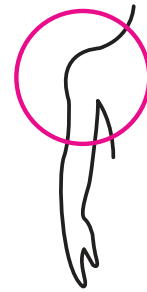
ХЭЛ

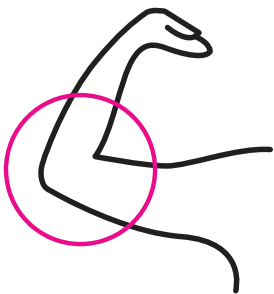
ҮС

ХҮЗҮҮ

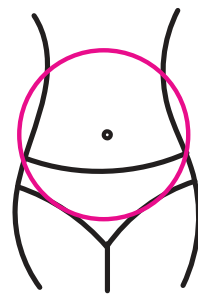
МӨР

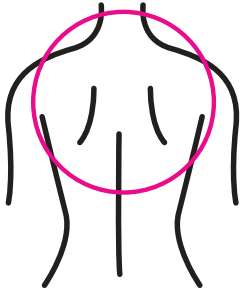
ТОХОЙ

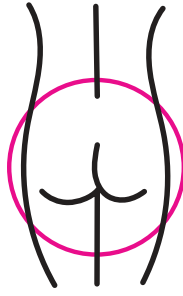
ГАР

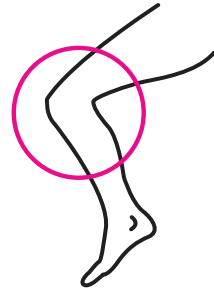
ГЭДЭС

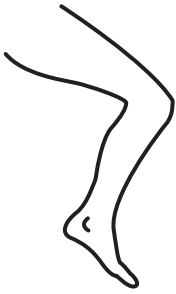
ЦЭЭЖ

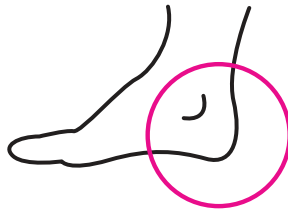
ХОНГО

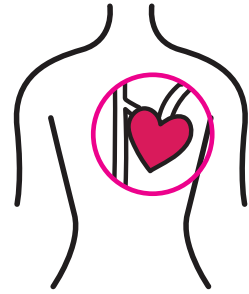
ӨВДӨГ

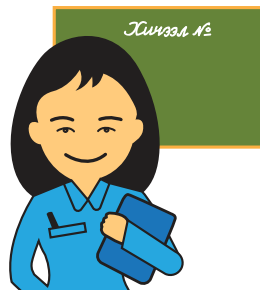
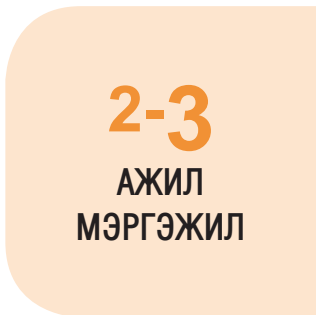
ХӨЛ

ӨСГИЙ

ЗҮРХ

БАГШ

ЦАГДАА

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

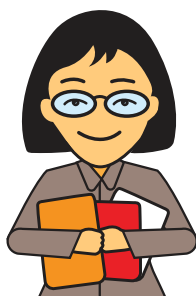
ЭМЧ

СУВИЛАГЧ

ГАЛ СӨНӨӨГЧ

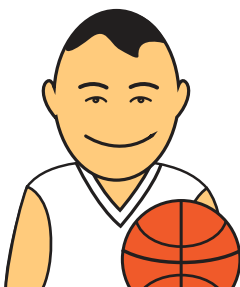
НОМЫН САНЧ

ТОГООЧ

ЖОЛООЧ

ТАМИРЧИН

ХӨГЖИМЧИН

ДУУЧИН

2

БҮЖИГЧИН

ЗУРААЧ

БАРИЛГАЧИН

2-4
ГЭРИЙН
ТЭЖЭЭМЭЛ
АМЬТАН

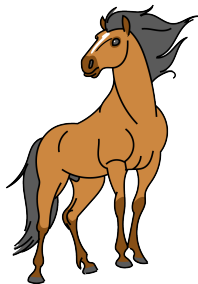
НОХОЙ

МУУР

ТУУЛАЙ

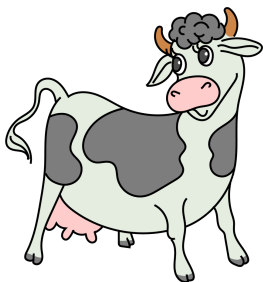

МОРЬ

УНАГА

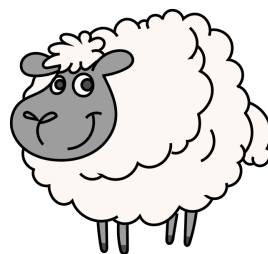
“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ҮХЭР

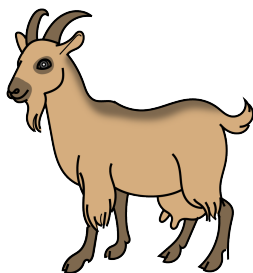
ТУГАЛ

ХОНЬ

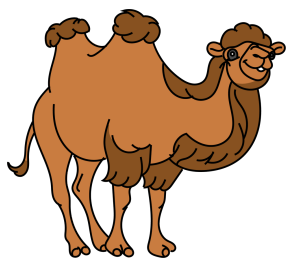
ХУРГА

ЯМАА

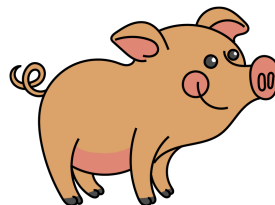
ИШИГ

ТЭМЭЭ

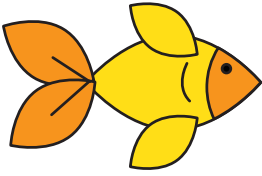
БОТГО

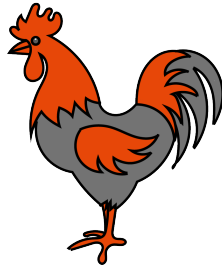
ГАХАЙ

2

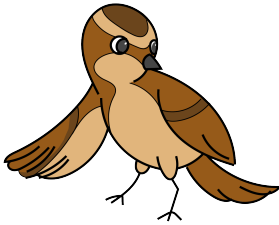

ЗАГАС

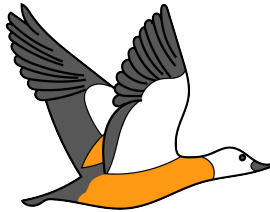

ТАХИА

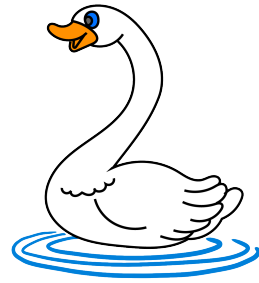
2-5
ЖИГҮҮРТЭН
АМЬТАН

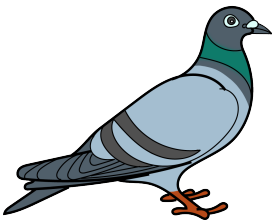
БОЛЖМОР

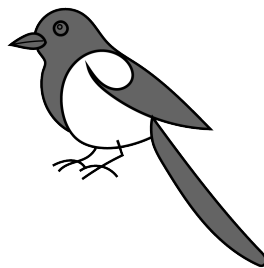
АНГИР ШУВУУ

ХУН

ТАГТАА

ШААЗГАЙ

2-6
АМЬТАН

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ЧОНО

БААВГАЙ

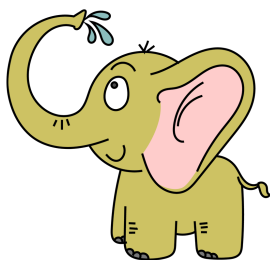

ҮНЭГ

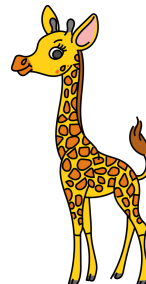
2

АРСЛАН

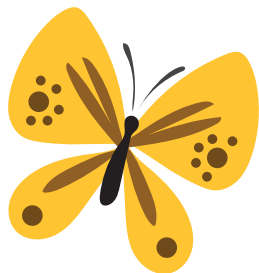
ЗААН

АНААШ

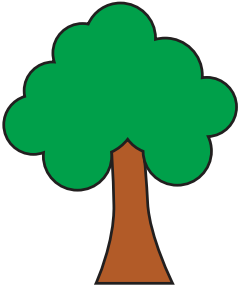
ЗЭГИЙ

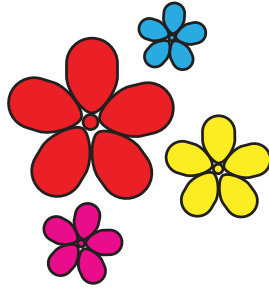
ЭРВЭЭХЭЙ

2-7
УРГАМАЛ

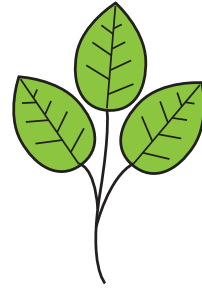

МОД

ЦЭЦЭГ

НАВЧ

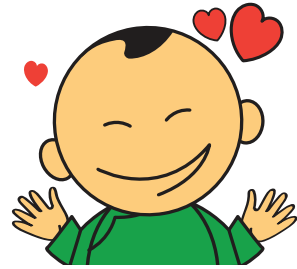
2

МӨӨГ

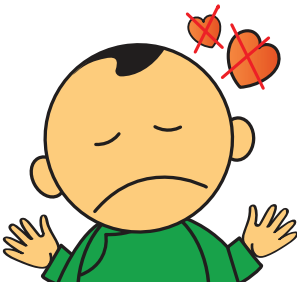
3-1

СЭТГЭЛ ХӨДЛӨЛ,
МЭДРЭМЖ

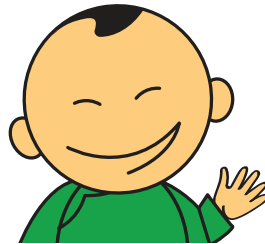

ДУРТАЙ

3

ДУРГУЙ

БАЯРТАЙ

ГУНИГТАЙ

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

УЙЛАХ

АМТТАЙ

АМТГҮЙ

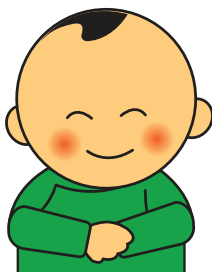
ГАЙХАХ

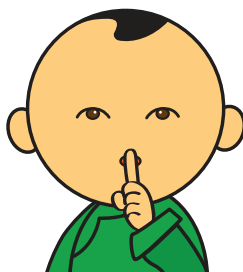
УУРЛАХ

АЙХ

ИЧИХ

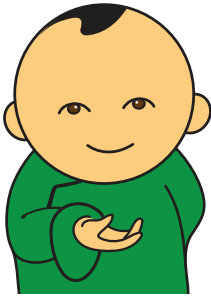

ЧИМЭЭГҮЙ

МЭДЭХГҮЙ

3

НАДАД ӨГӨӨЧ

БОЛОХГҮЙ

ДААРЧ БАЙНА

3

ХАЛУУЦАЖ БАЙНА

ӨЛСӨЖ БАЙНА

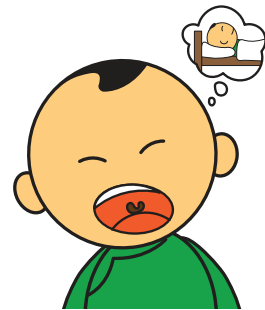
АМ ЦАНГАЖ БАЙНА

ӨМХИЙ БАЙНА

ЧИМЭЭТЭЙ БАЙНА

НОЙР ХҮРЧ БАЙНА

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ӨВДӨЖ БАЙНА

ХАНИАДТАЙ БАЙНА

ХООЛОЙ ӨВДӨЖ
БАЙНА

ХАЛУУРЧ БАЙНА

ХАНИАЛГАЖ БАЙНА

ШҮД ӨВДӨЖ БАЙНА

ЯДАРЧ БАЙНА

3-2
ЮМСЫН ШИНЖ
ЧАНАР ЗААСАН ҮГ

ЗӨВ

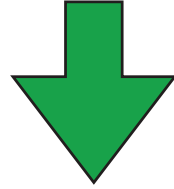
3

БУРУУ

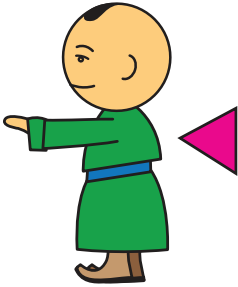

ДЭЭШЭЭ

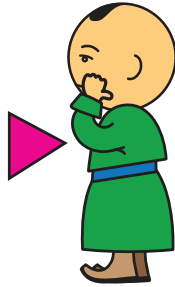

ДООШОО

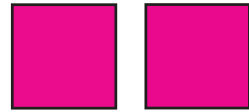
3

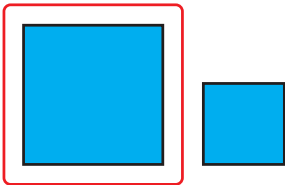
УРД

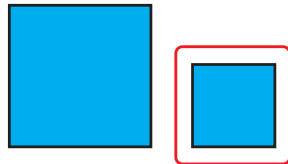
АРД

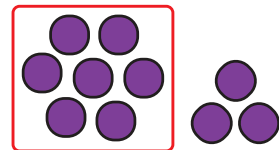
ИЖИЛ ТЭНЦҮҮ

ТОМ

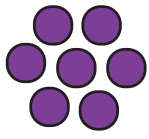

ЖИЖИГ

ОЛОН

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

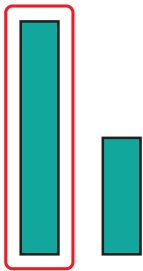
ЦӨӨН

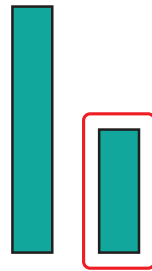
УРТ

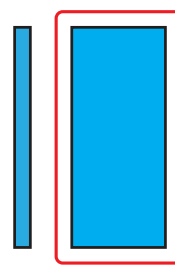
БОГИНО

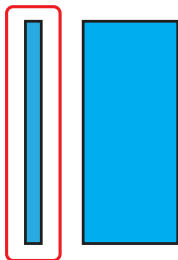
ӨНДӨР

НАМ

БҮДҮҮН

НАРИЙН

ХҮНД

ХӨНГӨН

3

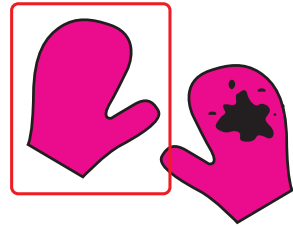

ХОЛ

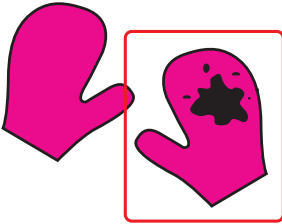

ОЙР

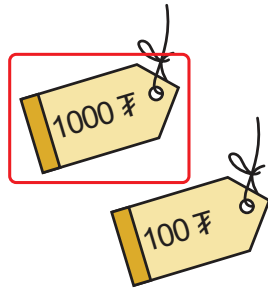

ЦЭВЭР

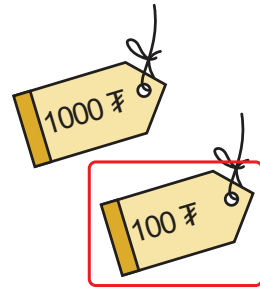
3

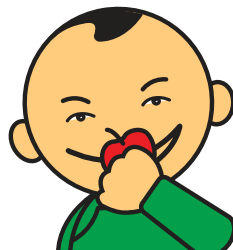
БОХИР

ҮНЭТЭЙ

ХЯМД

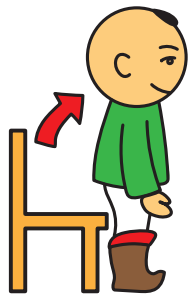

ИДЭХ

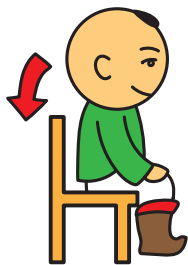

УУХ

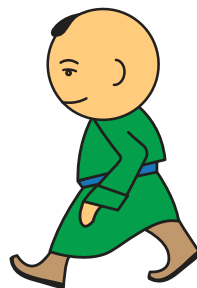
“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

БОСОХ

СУУХ

АЛХАХ

ГҮЙХ

ХААЛГА НЭЭХ

ХААЛГА ХААХ

ХУВЦАС ӨМСӨХ

ХУВЦАС ТАЙЛАХ

ХОГ ХАЯХ

3

МАШИНД СУУХ

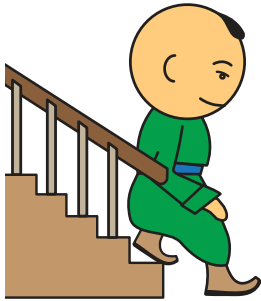

МАШИНААС БУУХ

ШАТААР ӨГСӨХ

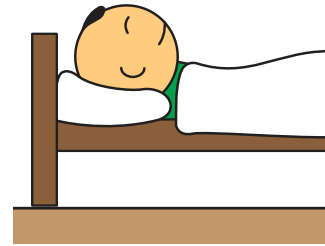
3

ШАТААР УРУУДАХ

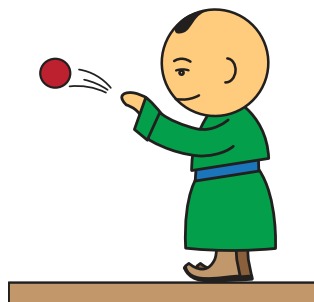
ОЙЧИХ

УНТАХ

НУУГДАХ

ШИДЭХ

УСАНД ОРОХ

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

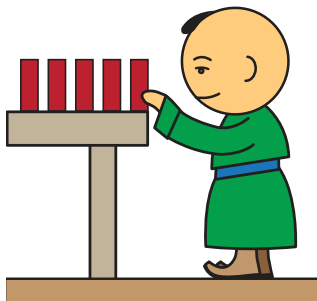
НҮҮР, ГАР УГААХ

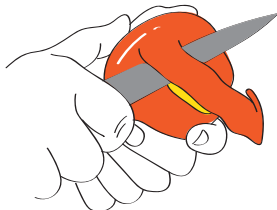
ШҮДЭЭ УГААХ

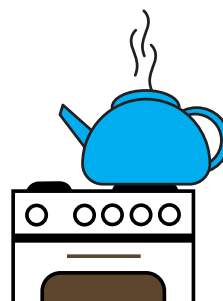
ХООЛОЙГОО ЗАЙЛАХ

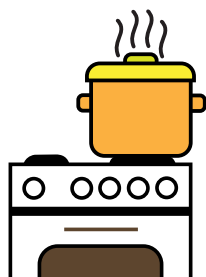
ӨРӨХ ЭГНҮҮЛЭХ

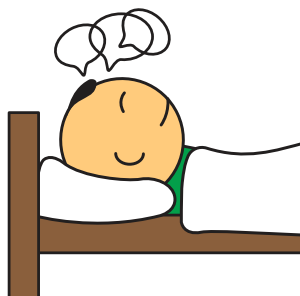
ХАЛЬСЛАХ

УС БУЦАЛГАХ

ЧАНАХ

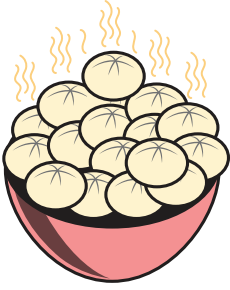
ЗҮҮДЛЭХ

4-1
ХООЛ

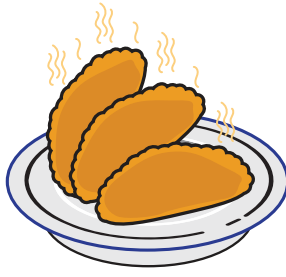
3

4

БУУЗ

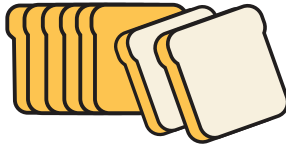
ХУУШУУР

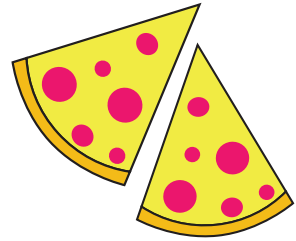
МАНТУУ

БУДААТАЙ ХУУРГА

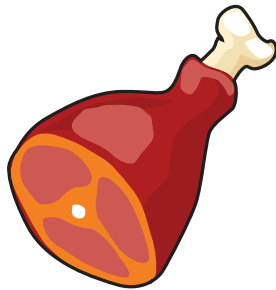
ТАЛХ

ПИЦЦА

ШӨЛ

МАХ

САЛАТ

“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ЦУЙВАН

4-2
СҮҮ, ЦАГААН
ИДЭЭ

СҮҮ

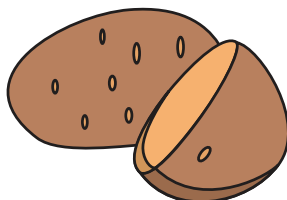

ТАРАГ

ААРУУЛ

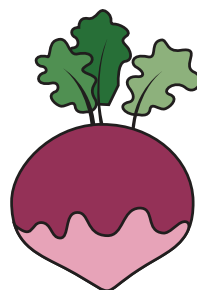
4-3
НОГОО

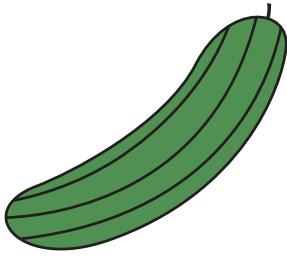
ТӨМС

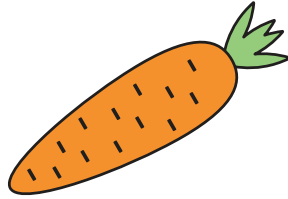
БАЙЦАА

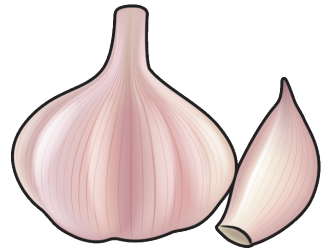
МАНЖИН

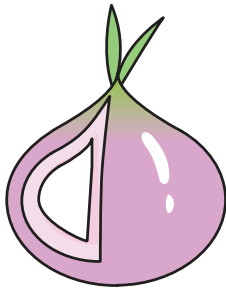
ӨРГӨСТ ХЭМХ

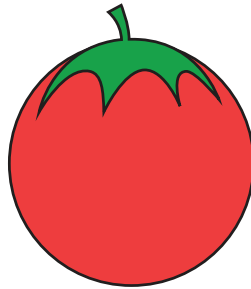
ЛУУВАН

САРМИС

СОНГИНО

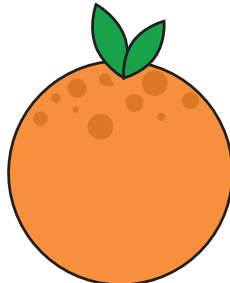
УЛААН ЛООЛЬ

4-4
ЖИМС

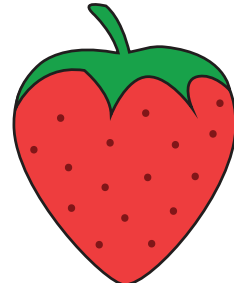
4

АЛИМ

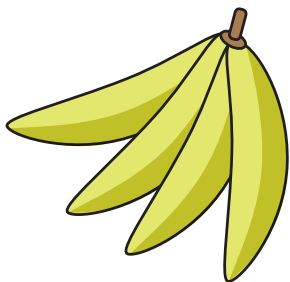

МАНДАРИН

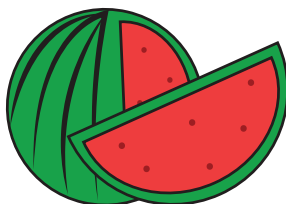

ГҮЗЭЭЛЗГЭНЭ

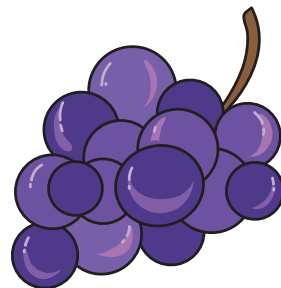
“Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах төсөл”

ГАДИЛ

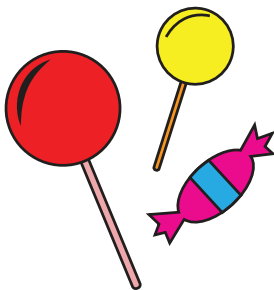

ТАРВАС

УСАН ҮЗЭМ

4-5
АМТТАН

ЧИХЭР

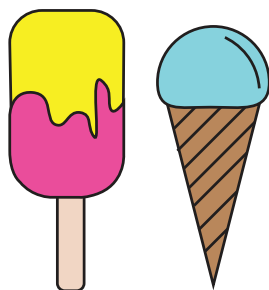

БЯЛУУ

4

ШОКОЛАД

ЗАЙРМАГ

4-6
УУХ ЮМ

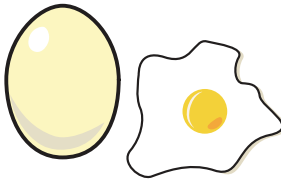
УС

ЦАЙ

УНДАА

ӨНДӨГ

ГОЙМОН

4

БУДАА

ГУРИЛ

УРГАМЛЫН ТОС